

Nieuwe netwerken: Vlaanderen-Istanbul

Het festival 0090, dat hedendaags theater en dans uit Turkije naar België brengt (0090 is het telefonisch kengetal voor Turkije), is nog maar achter de rug of de organisatie bereidt al weer een nieuwe editie voor. Ze doet dat op een bijzondere manier: samen met de 'spiegelorganisatie' 0032 brengen ze Belgische artiesten naar Istanboel om daar met lokale artiesten te werken. Bezielers Mesut Arslan en Wim Viaene: 'Wij komen hier niet zomaar shoppen. We willen een kruisbestuiving op gang brengen, nieuwe netwerken opzetten.'

Om hedendaagse dans en theater in Istanbul ademruimte te geven is er echter nog een lange weg te gaan. Al is de stad in 2010 culturele hoofdstad van Europa, voorlopig moet je er bijvoorbeeld hedendaagse dans met een vergrootglas zoeken. Mensen hebben in deze metropool met zestien miljoen inwoners wel wat anders aan hun hoofd. De stad is het toneel van een – voorlopig vreedzame – clash tussen de traditionele cultuur van mensen die van het platteland naar de stad trokken, en de op Westerse leest geschoeide stedelijke cultuur.

De negentiende-eeuwse, Frans aandoende wijk Beyoğlu is het epicentrum van de stedelijke, moderne cultuur. In de hoofdstraat Istiklal Caddesi waan je je in een brede West-Europese winkelstraat. Met zijn immense afmetingen en grote drukte is het Taksimplein een waardige concurrent van pakweg de Parijse Place de la Concorde. Toch is er een verschil: zijn bij ons de winkelstraten 's nachts ontvolkt, hier kan je dag en nacht over de koppen lopen. Als je erg goed toekijkt, merk je ook dat alles net een beetje minder luxueus en afgewerkt is dan bij ons: de middelen zijn hier niet onbeperkt. In de smalle straatjes in de onmiddellijke omgeving tref je al een heel andere economie aan: kleine neringdoeners die, net zoals onze ambachtsslui vroeger, per ambacht in één straat samentroepen. Hier de elektriciens, daar de loodgieters, nog een straat verder de instrumentenbouwers. Nog minder 'westers' is de wijk rond het oude kerkhof aan de andere kant van de Gouden Hoorn (een zijarm van

---

JE HOEFT NIET LANG IN DEZE STAD ROND TE LOPEN OM EEN QUASI COMPLEET BEELD TE KRIJGEN VAN DE HELE DANSSCÈNE. ALS JE ALLE DANSERS EN CHOREOGRAFEN OPTELT, KOM JE AAN NIET VEEL MEER DAN EEN HONDERDTAL MENSEN.

---

de Bosporus). Ver weg van toeristische trekpleisters als de Aya Sofia of de koopgekte van Beyoğlu stoot je hier op een vaak armere, en zeker veel traditionelere bevolkingsgroep. De sluier domineert hier het straatbeeld, mensen (en zeker vrouwen) zijn nooit alleen onderweg.

De aanzwellende vloed immigranten en Turkijes neoconservatieve ruk naar rechts zetten die ketel flink onder druk. En dan zijn er nog de 'gewone' problemen zoals de verkeerschaos. Een danseres die een jaar in London studeerde, merkte bij haar terugkomst op dat de stad merkbaar drukker, voller en grimmiger was geworden. Toch voel je dat er van alles broeit in de stad. In de piepkleine concertzaal Babylon – Patti Smith trad er ooit op! – loopt een uitgelaten publiek storm voor Baba Zula, dat een mengsel van rock en Anatolische volksmuziek brengt, met buikdanseressen toe. In het weekend zijn er feestjes te kust en te keur en zitten discotheken afgeladen vol.

Hedendaagse dans

Er is ook een kleine maar koppige kern van mensen die proberen hedendaagse dans te maken. Niet zonder succes overigens, want artiesten als Aydin Teker, Mustafa Kaplan of Ayşe Orhon konden hun werk in het buiten-

land al op verschillende plaatsen tonen. Mesut Arslan merkt op: 'Je kunt het werk van die mensen vaak eerder in het buitenland zien. Zij overleven door hun contacten daar.' Vaak ontstaan die contacten door opleidingen in het buitenland. Aydin Teker studeerde bijvoorbeeld aan de New York University toen Anne Teresa De Keersmaeker daar ook school liep. Ayşe Orhon studeerde in Nederland en Duitsland, en was recent nog te zien op Springdance in Utrecht. In Istanbul daarentegen schurken deze mensen dicht tegen elkaar aan. Er zijn immers weinig middelen, zodat dansers en choreografen vaak op elkaar aangewezen zijn. Een choreografe als Zeynep Tanbay weet een hele compagnie op de been te houden, maar zij is dan ook de spreekwoordelijke uitzondering die de regel bevestigt. Als je doorvraagt, blijkt trouwens dat het werk dat zij brengt nog sterk aansluit bij beproefde – belegen? – recepten van theaterdans. Daar zijn Teker, Orhon of Kaplan al lang niet meer mee bezig.

Je hoeft niet lang in deze stad rond te lopen om een quasi compleet beeld te krijgen van de hele dansscène. Als je alle dansers en choreografen optelt, kom je aan niet veel meer dan een honderdtal mensen. Op de twee avonden dat Meg Stuart in Garajistanbul samen